

Til NVE ved saksbehandler Frode Berntin Johansen fbi@nve.no nve@nve.no

Viser til svarbrev fra dere om utsatt høringsfrist av 10.05.2021, hvor utsatt frist for høringsuttalelse 420 kV Skaidi–Lebesby for Naturvernforbundet ble satt til 7. juni.

Høringsuttalelse 420 kV Skaidi–Lebesby

Statnett skriver i konsesjonssøknaden av desember 2020:

«Det er gjennomført konsekvensutredninger for tiltakene. Disse er for Statnett sin del basert på NVEs fastsatte utredningsprogram etter meldingen av 2010»(1)

Naturvernforbundets kommentar: Vi påpeker at hverken meldingen fra 2010, eller fastsatt utredningsprogram fra NVE av 2011.04.08 er vedlagt konsesjonssøknaden. Dette vurderes som en alvorlig saksbehandlingsfeil, som gjør at mange som skriver høringsuttalelser forledes til å bygge på et mangelfullt høringsgrunnlag.

Vi stiller spørsmål om holdbarhetsdato for meldingen fra Statnett i 2010 med tittel: «Arctic Circle» 420 kV-ledning Skaidi–Varangerbotn» og tilhørende forslag til utredningsprogram. (2)

Vi anser det som meget lite sannsynlig at en melding fra juni 2010 kan legges til grunn for et av de største naturinngrepene i Finnmarks historie. Meldingen gjaldt hele strekningen Skadi–Varangerbotn, mens denne konsesjonssøknaden gjelder kun Skadi–Lebesby.

Statnett skriver i konsesjonssøknaden s. 46: «Statnett har fått bekreftet fra NVE at utredningsprogrammet for 420 kV Skaidi–Varangerbotn for strekningen Skaidi–Adamselv kan brukes.»

Naturvernforbundets kommentar: Her etterlyser vi dokumentasjon. Med hvilken begrunnelse har NVE godkjent at et 10 års gammelt utredningsprogram kan brukes som kravspesifikasjon for utredninger i 2020/21? Naturvernforbundet krever innsyn og vil ha tilsendt dokumentasjon på dette utsagnet som framstår som en udokumentert påstand fra Statnett.

Utdrag fra Statnett sin melding av juni 2010:

Melding 420 kV-ledning Skaidi–Varangerbotn av juni 2010: «Hovedbegrunnelsen for ledningen er å bedre forsyningssikkerheten i Finnmark. Med planlagt forbruk i tilknytning til petroleumsindustrien (Snøhvit trinn 2 og Goliat), vil det ikke være mulig å opprettholde en tilfredsstillende forsyningssikkerhet i Finnmark uten betydelig tiltak i kraftnettet.» (s.5) (vår kursivering og understreking, gjelder også andre steder i denne høringsuttalelsen).

Naturvernforbundets kommentar: Hvordan vurderes behovet for petroleumsindustrien i 2021 – etter at IEA har fastslått at det ikke er behov for mer leting etter olje og gass?

«For å få en fullt ut tilfredsstillende forsyningsikkerhet og leveringskvalitet i Finnmark, vil det være nødvendig å få på plass en sterk tosidig forsyning på 420 kV» s. 11

Naturvernforbundets kommentar: Mener Statnett at det i 2021 også er behov for tosidig 420 kV-linje får å få tilfredsstillende forsyningsikkerhet i Finnmark?

«Fylkesmannen, Fylkeskommunen, berørte kommuner, Sametinget, reindriftsforvaltningen, berørte nettselskaper, Finnmarkseiendommen og Forsvarsbygg ble varslet om oppstart av planarbeidet ved brev av 5. oktober 2009. Alle berørte reinbeitedistrikt samt berørte sommersidaer ble informert om planene og invitert til informasjonsmøter i brev av 22. februar 2010.»

Naturvernforbundets kommentar: Er alle disse aktørene blitt tilskrevet på nytt og har man gjennomført møter basert på oppdatert informasjon av 2020?

«Lebesby transformatorstasjon er lagt i nærheten av dagens Adamselv kraftverk og transformatorstasjon. Denne stasjonen er tilpasset innmating av kraftproduksjon fra eksisterende kraftverk i Adamselv og på Nordkyn, og mulig fremtidig vindkraft i dette området.» s. 17

«Ny transformatorstasjon må planlegges for å kunne ta imot betydelige mengder ny vindkraft. Det er uavklart på hvilket spenningsnivå eventuell fremtidig vindkraft vil bli matet inn mot ny stasjon. Det kan bli både 132 og 420 kV.» s. 21

Naturvernforbundets kommentar: I meldingen fra 2010 åpnes det for to alternativer for innmating av vindkraft – dvs. både 132 kV og 420 kV. Hva har endret seg slik at det framstår som om kun 420 kV er aktuell nå i 2020?

«En av de største utfordringene med en ledning via Lakselv, er at to av traséalternativene krysser gjennom landskapsvernområdet tett inntil Stabbursdalen nasjonalpark Ett av alternativene er i sin helhet lagt utenom vernet og foreslått vernet område. En slik ledning kan også komme i konflikt med trekk for dverggåsa, som er en av få fuglearter som hekker i Norge som er oppført i den norske rødlisten som kritisk truet (CR) [8][27], og som Norge derfor har et spesielt ansvar for. Utredning av kabling av dagens 66 kV og 132 kV ledning ved kryssingen av Stabbursdalen er derfor tatt inn i forslag til utredningsprogram i kapittel 10.» s. 31 (meldingen av 2010)

Naturvernforbundets kommentar: Vi konstaterer at i 2010 var kabling av begge linjene et aktuelt alternativ som burde utredes, ifølge Statnett.

HOVEDTREKK VED MELDTE LØSNINGER, fra meldingen 2010:

Det er registrert enkelte kulturminner langs den meldte traséen, særlig langs Porsangerfjorden og i Tana. Imidlertid er kulturminner generelt dårlig registrert mange steder i Finnmark, spesielt samiske kulturminner. Potensialet for nye funn er derfor til stede. s. 36

Naturvernforbundets kommentar: Kulturminner og samisk tradisjonskunnskap henger tett sammen, og vi krever at dette temaet blir utredet før videre planlegging igangsettes.

«Bevaring av gjenværende inngrepsfrie naturområder er et nasjonalt viktig satsingsområde. Arealer med såkalt villmark (mer enn 5 km fra større tekniske inngrep) er betydelig redusert de senere årene, i første rekke som følge av veier og kraftutbygging. Kraftledninger bidrar også betydelig til dette.» s. 36

Naturvernforbundets kommentar: Hvor mye tap av «villmark» vil forslagene i konsesjonssøknaden medføre, hvis man legger disse betraktningene fra meldingen til grunn?

«Fremføring av kraftledninger gjennom vernet naturområder er ikke tillatt uten dispensasjon fra vernebestemmelsene.» s. 36

«Kraftledninger med spenning på 66 kV eller mer er definert som tyngre tekniske inngrep. En 420kV-ledning vil derfor redusere arealene med inngrepsfrie naturområder der hvor den går nærmere enn 1 km fra inngrepsfrie naturområder.» s. 37

Naturvernforbundets kommentar: Har det fastsatte utredningsprogrammet bygd på meldingen fra 2010 oppsummert mengden inngrepsfri natur som medgår som følge av dette tunge tekniske inngrepet?

Muligheter for sanering av eksisterende ledningsnett

«Dersom det etableres transformatorstasjoner på den nye kraftledningen både i Skaidi, Lakselv, Adamselv og Varangerbotn, burde prinsippet over tilså at eksisterende 132 kV ledning på samme strekning kunne rives siden det ikke er noen andre stasjoner (veikryss) underveis på dagens ledning. Men så enkelt er det ikke. Usikkerheten er knyttet til om eksisterende ledning vil være nødvendig som en reserve ved feil i det nye 420 kV-nettet. s.46 Det sentrale blir å få på plass en sterk tosidig forsyning i Finnmark med tilstrekkelig kapasitet og pålitelighet.»

Naturvernforbundets kommentar: Omtalte kraftlinjer i meldingen fra 2010 ga svært små forhåpninger om sanering av eksisterende ledningsnett. Gjelder dette synspunktet også i 2020?

«Men for planlagt Lakselv stasjon, er dette ikke tilfelle. Det er i dag i utgangspunktet ikke behov for ny stasjon på en 420 kV-ledning i dette området da både uttak og innmating av produksjon er relativt liten. s. 46

Naturvernforbundets kommentar: Dette er en gledelig konklusjon som tilsier at det ikke er behov for en 420 kV linje til Lakselv, hverken i 2010 eller i 2020.

Utdrag fra fastsatt utredningsprogram av 2011.04.08.

«I medhold av forskrift om konsekvensutredninger av 26.06.2009, fastsetter herved Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) et utredningsprogram for den planlagte nye 420 kV kraftledningen mellom Skaidi og Varangerbotn.» s. 1 «Naturmangfoldloven trådte i kraft 01.07.2009. Utredningen av naturmangfold skal ta sikte på å gi et grunnlag for å kunne foreta vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8–12.» s. 2

Naturvernforbundets kommentar: Meldingen av juni 2010 var laget i henhold til forskrift om konsekvensutredninger som var vedtatt kun dager før naturmangfoldloven trådte i kraft. Dette medfører en stor sannsynlighet for at lovteksten i naturmangfoldloven ikke ble lagt til grunn, hverken

i meldingen eller i det vedtatte utredningsprogrammet fra NVE. Naturvernforbundet krever derfor at det sendes inn en ny formell melding, og at det lages et nytt utredningsprogram, som ivaretar naturmangfoldloven av 2009.

Et krav i utredningsprogrammet: «nytt av 420 kV Skaidi–Varangerbotn som en selvstendig løsning og som en del av en nordisk ringforbindelse» s. 2

Naturvernforbundets kommentar: Vi kan ikke se at konsesjonssøknaden med vedlegg oppfyller dette kravet.

I NVE sitt utredningsprogram: «Porsanger kommune: Kryssing av Stabbursdalen. Statnett skal vurdere kabling av eksisterende 66 kV og 132 kV kraftledninger og/eller kabling av ny 420 kV kraftledning.» s. 3

Naturvernforbundets kommentar: Dette er et omfattende krav som vi ikke kan se at Statnett har utredet tilstrekkelig i forhold til kravet i utredningsprogrammet.

«Sanering og omstrukturering av eksisterende kraftledninger Det skal gjøres en vurdering av muligheten for å sanere og omstrukturere eksisterende kraftoverføringsanlegg i området på bakgrunn av den meldte 420 kV kraftledningen med meldte og utredede transformatorstasjoner. Det skal vurderes hvordan dette kan bidra til å redusere de totale ulempene for området, og hvilke konsekvenser dette kan få for forsyningsikkerheten i området.» s. 4

Naturvernforbundets kommentar: Vi kan ikke registrere at siste del av dette utredningskravet er oppfylt.

«Sametingets retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark kan benyttes. Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i foreliggende kunnskap og nødvendig oppdatering av denne.» s. 4

Fra fastsatt utredningsprogram av 2011 <https://www.statnett.no/globalassets/her-er-vare-prosjekter/region-nord/skaidi-varangerbotn/utredningsprogram-420-kv-skaidi-varangerbotn.pdf>
Til utredningsprogrammets kapittel 3: «Prosess og metode» ønsket Sametinget følgende føyd til:
"Tradisjonell kunnskap skal legges til grunn for utredningsarbeid i samiske områder. Tradisjonell kunnskap skal vurderes og vektlegges på lik linje med moderne forskning. Det må foretas aktive tiltak for å sikre involvering fra berørte samiske interesser og lokalsamfunn i utrednings- og analysearbeidet." NVE er klar over problemstillingen knyttet til utreders kompetanse, valg av metodikk og utreder i arbeidet med samiske interesser i konsekvensutredninger. NVE mener temaet er redegjort for under temaet "Reindrift" i dette notatet, og kapittel 3 i utredningsprogrammet. NVE konstaterer at Sametinget og NVE ikke er enige om dette punktet.»

Naturvernforbundets kommentar: Naturmangfoldloven innskjerper disse kravene – og vi viser til § 1, §8 og § 14. Etter vår mening er ikke dette utredningskravet oppfylt.

«Dersom kunnskapsgrunnlaget vedrørende naturmangfold er mangelfullt skal det gjennomføres feltbefaring.» s. 5

Naturvernforbundets kommentar: Vi krever at det utføres supplerende felt-undersøkelser i forhold til dverggås, fjellrev og snøugle, og at eksisterende kunnskapsgrunnlag oppdateres.

«Samiske og norske kulturminner og kulturmiljø Kjente automatisk fredete kulturminner, vedtaksfredete kulturminner, nyere tids kulturminner og kulturmiljø i traseene og i influensområdet, skal beskrives og vises på kart. Med influensområder menes de områder hvor kulturminner og kulturmiljø kan bli visuelt berørt. Influensområdet vil ofte være betraktelig større enn selve tiltaksområdet.» s. 6.

Naturvernforbundets kommentar: Vi kan ikke se at dette kravet er blitt tilfredsstillende behandlet.

«Kulturminnemyndighetene og relevante regionale og lokale myndigheter/informanter skal kontaktes. De regionale kulturminnemyndigheter er fylkeskommunen og Sametinget.» s. 6.

Naturvernforbundets kommentar: Vi ønsker at det fremlegges dokumentasjon på at både fylkeskommunen og Sametinget er kontaktet, og fått mulighet til å fremlegge sin kunnskap om området.

«lokalkjente viser at potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete kulturminner er stort, skal vurderingene i nødvendig grad suppleres med befaringspersonell med samisk og norsk kulturminnefaglig kompetanse.» s. 6

Naturvernforbundets kommentar: Vi krever at omtalt befaringsgjennomføres før planleggingsarbeidet fortsetter.

«**Fugl** Det skal utarbeides en oversikt over fugl som kan bli vesentlig berørt av anlegget, med spesielt fokus på arter i Norsk Rødliste, ansvarsarter (herunder dverggås) og jaktbare arter (herunder storfugl)» s. 7

Naturvernforbundets kommentar: Her støtter vi NOF sine krav i deres avgitte høringsuttalelse.

«Det skal vurderes hvordan anlegget kan påvirke kritisk truede, sterkt truede og sårbare arter jf. nyeste versjon av Norsk Rødliste 2010, gjennom forstyrrelser, påvirkning av trekkruiter, områdets verdi som trekklokalitet, kollisjoner, elektrokusjon og redusert/forringet økologisk funksjonsområde.» s. 7

Naturvernforbundets kommentar: Her blir svakheterne med 10 års gammel melding og utredningsprogram åpenbare. Utredningskravene må endres, og likeså utredningen.

«**Andre dyrearter** Det skal utarbeides en oversikt over dyr som kan bli vesentlig berørt av anlegget, med spesielt fokus på *fiellrev* og på Norsk Rødliste 2010, ansvarsarter og jaktbare arter» s. 8.

Naturvernforbundets kommentar: Her blir svakheterne med 10 års gammel melding og utredningsprogram åpenbare. Utredningskravene må endres, og likeså utredningen.

«Det skal vurderes om viktige økologiske funksjonsområder i og i (nær) tilknytning til traseen(e) for kritisk truede, sterkt truede og sårbare arter, jf. Norsk Rødliste 2010, kan bli vesentlig berørt av anlegget» s. 8.

Naturvernforbundets kommentar: Også her blir svakheterne med 10 års gammel melding og utredningsprogram åpenbare. Utredningskravene må endres, og likeså utredningen.

«Utredningene for naturmangfold skal ses i sammenheng med vurderinger av inngrepsfrie naturområder og vemeområder under temaet "arealbruk" s. 8

Naturvernforbundets kommentar: Dette temaet er omtalt under arealbruk, men vi er i sterk tvil om det tilfredsstillende dagens kvalitetskrav i 2020.

«**Samlet belastning. Naturmangfoldloven § 10** Det skal gjøres en vurdering av om kraftledningen og andre eksisterende eller planlagte vassdrags- og energitiltak i området samlet kan påvirke forvaltningsmålene for en eller flere truede eller prioriterte arter og/eller verdifulle, truede eller utvalgte naturtyper.» s. 8.

Naturvernforbundets kommentar: Her etterlyser vi en samlet faglig vurdering for artene dverggås, snøugle og fjellrev.

«**Verdiskapning** Det skal beskrives hvordan anlegget kan påvirke økonomien i berørte kommuner, herunder sysselsetting og verdiskapning lokalt og regionalt.» s. 8

Naturvernforbundets kommentar: Dette punktet er svært mangelfullt utredet. Spesielt den negative innvirkningen på naturbaserte næringer.

«**Reiseliv** Reiselivsnæringen i området skal beskrives, og anleggets mulige virkninger for reiselivet skal vurderes.» s. 9

Naturvernforbundets kommentar: Naturbasert reiseliv er blitt en stadig viktigere næring, spesielt i Porsanger kommune, og vi orienterer om at så godt som hele næringen har gått imot 420 kV linja.

«**Utmarks næring** Utmarksbasert næringsvirksomhet utover reindrift langs traseen skal beskrives kort. Tiltakets mulig innvirkning for næringsvirksomheten skal vurderes» s. 9

Naturvernforbundets kommentar: Vi kan ikke registrere at dette kravet er tilfredsstillende besvart i utredningen.

«Områder som er vernet etter naturvernloven (nå naturmangfoldloven), kulturminneloven, og/eller plan- og bygningsloven, herunder vassdrag vernet etter Verneplan for vassdrag, foreslåtte verneplan for myrer og våtmarker i Finnmark, som blir berørt av anlegget skal beskrives og vises på kart. Det skal vurderes hvordan tiltaket eventuelt vil kunne påvirke verneverdiene og verneformålet. Tiltakets eventuelle reduksjon av inngrepsfrie naturområder skal og kartfestes. Eventuelt tap av inngrepsfrie naturområder skal også oppgis i prosent for berørte kommuner og Finnmark fylke.» s. 10

Naturvernforbundets kommentar: Her mangler oppgitt naturtap i % for både kommuner og Finnmark fylke.

«**Fremgangsmåte:** Disse punktene må sees i sammenheng med andre utredningskrav om for eksempel "landskap", "reindrift", "naturmangfold" og "kulturminner og kulturmiljøer". Sametingets retningslinjer kan benyttes for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark.» s. 11

Naturvernforbundets kommentar: Dette punktet har vi kommentert under melding 2010.

I notatet "*Bakgrunn for utredningsprogram*" fastsetter NVE følgende utredningskrav i tillegg til de krav som er satt i brevets innledning: Side 8 i bakgrunnsnotatet:

«3.3 Sentrale myndigheter Sametinget skriver i brev av 01.10.10 at 420 kV Skaidi–Varangerbotn i sin helhet vil gå gjennom samiske bruks- og bosettingsområder. Sametinget påpeker at det er positivt at sanering og kabling vurderes. Sametinget er prinsipielt positive til utnyttelse av fornybar energi og potensielle fordeler for klimautviklingen. 420 kV Skaidi–Varangerbotn må sees i sammenheng med utbygging av kraftledninger i Troms og Nordland, og 0–alternativet må beskrives godt. Utbygging av vindkraft vil komme i konflikt med samiske interesser. Sametinget krever at det gjøres en samlet regional analyse av planlagt kraftutbygging og nettkapasitet og viser til at satsing på vindkraft i regionen krever statlig subsidiering/sertifikatmarked.

Sametinget krever at følgende utredes for reindrift:

- Virkninger for reindrifta i anleggsperioden.
- Virkninger for særrområder som flyttleier, kalvingsområder for at Sametinget og NVE skal kunne vurdere om tiltaket er innenfor folkerettens skranker.
- Virkninger for tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse samt samisk kultur og samfunnsliv. Det vises til Finnmarkslovens § 4 om vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av utmark og Sametingets planveileder for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.
- Kartlegging av områder for jakt, fiske, vedhogst, sanking av bær, urter, sennagress og virke for duodji som utgjør enkeltpersoners eller gruppers livsgrunnlag helt eller delvis. Virkningene skal vurderes.
- Vurdering av samlede virkninger av tidligere tiltak og det meldte tiltaket.
- Vurdering av avbøtende tiltak.

Sametinget krever at det fremkommer i utredningsprogrammet at utredningene skal baseres på tradisjonell kunnskap og at samiske interesser og lokalsamfunn involveres i utredningsarbeidet. Det er viktig at det legges vekt på utreders kompetanse innen reindrift og samiske spørsmål og at det benyttes en metodikk som anerkjennes av reindriften.

Kulturlandskapet skal beskrives. • Vurdering av tiltaket skal skje i henhold til Retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark § 7 andre ledd. S 9

Utredningen må gjøres av institusjon/konsulent med nødvendig faglig og kulturell kompetanse i samisk kultur og kulturminner. Sametinget mener kulturminnelovens § 9 undersøkelser må gjennomføres i forkant av konsesjonsvedtaket. Det er ikke gjort systematiske registreringer av samiske kulturminner verken i kommunene eller i fylket og potensialet for nye funn vurderes som stort» s. 10

Naturvernforbundets kommentar: Vi støtter Sametinget sine krav i dette bakgrunnsnotatet.

«Direktoratet for naturforvaltning skriver i uttalelse av 01.10.10 at prinsippene i naturmangfoldloven må legges til grunn i forbindelse med utredningen av tiltaket. Direktoratet for naturforvaltning påpeker at det gjennom naturmangfoldloven er lagt vekt på økt hensyn til biologisk mangfold og økologiske prosesser for tiltak som berører natur. Direktoratet for naturforvaltning beskriver at

traseene for den meldte 420 kV kraftledningen på strekningen mellom Skaidi og Lakselv berører trekkorridoren som dverggåsa bruker mellom hekkområdet og vår-/høstrasteplassen på Valdakmyra ved Stabbursneset. I følge Direktoratet for naturforvaltning består den felles fennoskandiske bestanden av dverggåsa i dag av kun 15–20 par, og er oppført som kritisk truet på den Norske Rødlisten. Dverggåsen er en av få norske hekkefulger som har status som globalt utrydningstruet, og Direktoratet for naturforvaltning tilrår denne som prioritert art etter naturmangfoldloven § 23.

Direktoratet for naturforvaltning opplyser i uttalelsen at de har sendt tilrådingen til Miljøverndepartementet i brev av 23.08.10. Direktoratet for naturforvaltning mener alternative traseer og kabelløsninger må vurderes på deler av strekningen mellom Skaidi og Lakselv hvor en luftledning vil komme i konflikt med Dverggåsa. Direktoratet for naturforvaltning mener en tradisjonell luftledning vil true forvaltningsmålet for dverggåsa.» s. 11

Naturvernforbundets kommentar: Disse kravene fra DN er absolutte krav, som må bli innfridd.

«Direktoratet for naturforvaltning mener også at det i konsekvensutredningen må tallfestes og kartfestes bortfall av INON. Bortfallet av inngrepsfrie områder mener Direktoratet for naturforvaltning bør tallfestes som prosentandel av inngrepsfritt område både i kommunene og i fylket/regionen.» s. 12

Naturvernforbundets kommentar: Støttes.

«Sametinget ber om at det gjøres en samlet vurdering av behovet for nett og produksjon i regionen. NVE viser til at regional kraftsystemansvarlig i området, Varanger Kraft, utarbeider kraftsystemplaner for regionen. Statnett lager tilsvarende planer, nettutviklingsplan, for hele Norge. Gjennom dette arbeidet gjøres det en vurdering av behovet og planene for både kraftproduksjon og kraftdistribusjon. Disse kraftsystemplanene er viktig underlagsinformasjon når en tiltakshaver skal planlegge et nytt prosjekt. NVE forutsetter at Statnett gjør en vurdering av behovet for nett og produksjon fremover i tid som en del av begrunnelsen for tiltaket og i drøftingen av ulike systemløsninger. NVE vil sette krav om at en del av dette arbeidet, særlig knyttet til virkninger for regionalnettet, saneringsmuligheter og samlokalisering av transformatorstasjoner, gjøres i samarbeid med lokale og regionale nettselskaper. Dette dekkes av kapittel 2 i utredningsprogrammet.» s. 24

Naturvernforbundets kommentar: Vi er enige om at dette kravet blir ivaretatt av omtalte kapittel 2 – men Statnett tar ikke med alle aktuelle problemstillinger i sine rapporter. Vi peker spesielt på Statnett sin søknad av mars 2018 om fritak for utbyggingsplikten av 420 kV-linja, og Naturvernforbundet sitt høringssvar til denne søknaden av 30.06.2018. Konklusjonen i vårt høringssvar:

«Vi støtter Statnett sin søknad om fritak for tilknytningsplikten for vindkraft i Øst-Finnmark. De viktigste argumentene er at forsyningssikkerhet nå er god i området, samfunnsnyttene er lav i forhold til utbygging på Vestlandet, og at Statnett ikke har tatt inn de betydelige negative samfunnsvirkningen vindindustri har på natur og miljø. Videre blir nasjonalparker og andre verneområder vektlagt, samt at reindriften blir skadelidende som en konsekvens av den mulige «kabelutbyggingen».» Vi tar med hele uttalelsen som et vedlegg i dette dokumentet.

«Sametinget krever at Statnett skal gjøre en vurdering av tiltaket i henhold til Retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark § 7 andre ledd. Disse

retningslinjene er fastsatt med hjemmel i Finnmarksloven § 4. NVE mener at det må skilles klart på hva NVE krever utredet etter plan- og bygningslovens bestemmelser og krav gitt i særlover som man uansett må forholde seg til, som for eksempel etter Finnmarksloven innenfor dennes virkeområde. De aktuelle retningslinjene oppfatter NVE som gjeldende for besluttede myndigheter i behandling av visse saker om endret arealbruk i Finnmark, jf retningslinjene § 2. Det ansees følgelig som problematisk å kreve av tiltakshaver at retningslinjene skal følges i arbeidet med en konsekvensutredning. NVE har likevel tatt inn en henvisning til retningslinjene under framgangsmåte for utredning av temaet arealbruk, som et hjelpemiddel for å identifisere særskilte samiske hensyn.» s 36

Naturvernforbundets kommentar: Finnmarksloven og FeFo stiller krav til Statnett som de ikke møter i andre fylker, og vi støtter Sametinget sine vurderinger av disse fastsatte retningslinjene.

I bakgrunnsnotat refereres det til uttalelser fra både FNF og Naturvernforbundet i Finnmark. s.38 «ENØK og lokal kraftproduksjon Forum for natur og friluftsliv i Finnmark og Naturvernforbundet i Finnmark krever at det meldte tiltaket vurderes opp mot alternative fremtidsscenarioer med energisparing, lokal kraftproduksjon og styrt fordeling av toppbelastning og vurdering av nettap ved eksport av kraft ut av landsdelen. NVE har satt krav om at Statnett må redegjøre for behovet for kraftledningen, beskrive 0-alternativet og vurdere ulike systemtekniske løsninger. Vurdering av nettap i et fremtidig nett dekkes gjennom de teknisk-økonomiske vurderingene som skal legges til grunn for søknaden. Når det gjelder å vurdere alternativer til utbygging av kraftledningsnettet i Finnmark i form av ENØK og lokal kraftproduksjon, vil ikke NVE kreve at Statnett gjør en fullverdig vurdering av dette utover den potensialvurderingen som naturlig inngår i begrunnelsen av tiltaket.»

Naturvernforbundets kommentar: Prognoser om framtidig kraftforbruk og kraftproduksjon er alltid forbundet med relativt store feilmarginer. I 2021 er det styrket oppslutning om energisparing og energi effektivisering, samt dempet forbruk. I sum taler det for at det er nok med en ekstra 132 kV-linje mellom Lakselv og Adamsfjord. 420 kV-linja er det ikke behov for i overskuelig framtid.

«Resultatet av konsultasjonen med Sametinget ble at NVE inkluderer følgende to punkter i utredningsprogrammet: • Sametingets retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark kan benyttes. Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i foreliggende kunnskap og nødvendig oppdatering av denne. (kapittel 3, 3. avsnitt). • Tiltakets mulig innvirkning for næringsvirksomheten skal vurderes (under tema utmarksnæring).» s.42

Naturvernforbundets kommentar: Vi setter pris på at NVE inkluderte disse kravene fra Sametinget.

Miljøverndepartementets krav til utredningsprogrammet

Etter Miljøverndepartementets innspill har NVE inkludert et avsnitt om samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10 under avsnittet om "Naturmangfold" i utredningsprogrammet. NVE er enig med Miljøverndepartementet om at det under avsnittet om "Arealbruk" kulepunkt fire, inkluderes "foreslåtte verneplan for myrer og våtmarker i Finnmark". NVE mener at Miljøverndepartementets "... krav om utredning av traséalternativer som ikke kommer i strid med verneområder eller planlagte verneområder, så langt det er mulig." er ivaretatt gjennom de kravene NVE har fastsatt om utredning av alternative traséalternativer og utredning av kabel som alternativ til luftledning. NVE er enig i at et eventuelt tap av inngrepsfrie naturområder skal oppgis i prosent for berørte kommuner og Finnmark fylke, og har inkludert dette i programmets siste kulepunkt under temaet "Arealbruk".

Miljøverndepartementet mener det bør stilles krav om utredning av kabling i Stabbursdalen av

hensyn til en av Norges nasjonale ansvarsarter; Dverggåsa. Dette er allerede ivaretatt i kapittel 2 "Alternativer" i utredningsprogrammet.» s. 45.

Naturvernforbundets kommentar: Det er betryggende at Miljøverndepartementet sine krav blir hensyntatt av NVE på disse utvalgte områdene.

«Miljøverndepartementet mener det bør gjøres utfyllende rede for behovet for kraftledningen mellom Skaidi og Varangerbotn og at alternativer til den planlagte kraftledningen må vurderes.» s. 45

Naturvernforbundets kommentar: Dette kravet støttes, og vår konklusjon er i tråd med Statnett sin konklusjon fra 2018, om at det ikke er behov for en 420 kV-linje fra Skaidi til Varangerbotn.

Fra NVE sin oppsummering side 45.(bakgrunnsnotatet)

NVE har inkludert noen flere utredningstema enn foreslått av Statnett, herunder forurensning, vurderingen av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark, utmarksbasert næringsvirksomhet og vurdering av hvordan tiltaket kan påvirke sysselsetting og verdiskaping i regionen. NVE har også inkludert et punkt om samlet belastning jf. naturmangfoldloven § 10 under avsnittet "Naturmangfold".

Naturvernforbundets kommentar: Det er viktig at Statnett ikke selv får fastsette utredningskrav, og spesielt etter at naturmangfoldloven trådte i kraft.

Naturvernforbundets generelle kommentar om utviklingen innen område energiproduksjon, kraftforsyning og naturmangfold fra 2010 til 2020:

I 2013 ble energiloven endret og følgende bestemmelser er aktuelle for 420 kV-linja:

§ 2.Ekstern kvalitetssikring og departementets uttalelse

Planlegger av nye, store kraftledningsanlegg skal utarbeide en konseptvalgutredning som redegjør for behov og alternative konsepter. Planlegger av nye, store kraftledningsanlegg, skal sørge for en ekstern kvalitetssikring av behov og konseptvalg. Departementet skal avgi en uttalelse om behov og konseptvalg basert på konseptvalgutredningen og den eksterne kvalitetssikringen.

§ 2–1 tredje ledd annet punktum og nytt tredje punktum skal lyde:

Departementet kan fastsette hvilke opplysninger eller undersøkelser søkeren må sørge for, herunder krav om gjennomføring av ekstern kvalitetssikring. Kreves gjennomføring av ekstern kvalitetssikring, skal departementet avgi en uttalelse om behov og konseptvalg før prosjektet kan meldes og omsøkes

Naturvernforbundets kommentar: Denne lovendring hadde til hensikt å sette Statnett under et strengere regime, slik at eksterne aktører kunne kvalitetssikre Statnett sine vurderinger.

I 2016 publiserte Statnett analysen «Kraftsystemet i Finnmark – Analyse og behov og tiltak etter 2020», som ble kvalitetssikret av Vista Analyse, med følgende konklusjoner:

«Våre anbefalinger i kortform. Vi støtter den viktigste anbefalingen i utredningen Kraftsystemet i Finnmark – Analyse av behov og tiltak etter 2020»:

Det er ikke behov for å foreta seg noe nå for å forberede en større kraftutbygging som skal møte et mulig behov fra petroleumsindustrien. De videre analyser tyder på

- x At forbruk med kort ledetid kan håndteres med mindre tiltak
- x At slike mindre tiltak også kan legge til rette for betydelig elektrifisering av gassprosesseringsanlegg og eventuelt av petroleumsfelt, rundt 220 MW i vest og 110 MW i øst.
- x At det skal mye til før det blir aktuelt å bygge Balsfjord–Skaidi 2
- x At det neppe er samfunnsøkonomisk lønnsomt å helelektrifisere et eventuelt gassprosesseringsanlegg i Øst-Finnmark. Dermed er det verken tilstrekkelig behov for en ledning fra Finland eller for ledningen Skaidi–Varangerbotn på tvers av Finnmark.
- x Vi står da igjen med Skaidi–Hammerfest (420 kV) som den mest aktuelle sentralnettsinvesteringen. Den er aktuell dersom man har behov for enda større kapasitet til Hammerfest enn det mindre tiltak gir.
- x Dersom man ønsker å helelektrifisere et gassprosesseringsanlegg i Øst-Finnmark, er en ledning fra Finland og en ledning fra Skaidi gjennom Finnmark to aktuelle alternativer. Slik det ser ut i dag er ledningen fra Skaidi dyrest og har størst miljølempet i Norge, slik at en ledning fra Finland bør prioriteres hvis man ønsker fullelektrifisering i øst. En beslutning om dette ligger trolig et stykke frem i tid.»

Naturvernforbundets kommentar: Dette var en konkret oppfølging fra Statnett av endringen av Energiloven i 2013, hvor større utbygginger av sentralnett ble avkrevd ekstern kvalitetssikring. Kvalitetssikringen fra Vista Analyse konkluderte med at det ikke var behov for 420 kV linja Skaidi–Varangerbotn. I forbindelse med arbeidet *Nasjonal ramme* for vindkraft, ble det utarbeidet 21 temarapporter, som også er aktuelle i forhold til utbygging av kraftlinjer, se link <https://www.nve.no/nasjonal-ramme-for-vindkraft/oppdatert-kunnskapsgrunnlag/>

Miljødirektoratet og Riksantikvaren: Landskap

Miljødirektoratet er ansvarlig for følgende 7 temarapporter:

Annet dyreliv, Flaggermus, Friluftsliv, Fugl, Naturtyper, Sammenhengende naturområder og Villrein

NVE er ansvarlig for følgende 12 temarapporter:

Andre tema, Drikkevann og forurensning, Elektronisk kommunikasjon, Forsvaret, Iskast, Klimaavtrykk og livssyklusanalyser, Lokal og regional næringsutvikling, Nabovirkninger, Reindrift og annen samisk utmarksbruk, Reiseliv, Sivil luftfart og Værradarer.

Riksantikvaren: Kulturminner og kulturmiljøer

I tillegg til de 21 fagrapportene, ble rapport om samenes folkerettslige vern nr. 15 av 01.04.2019: «Det folkerettslige vernet av samiske interesser i konsesjonsbehandlingen.»

https://publikasjoner.nve.no/rapport/2019/rapport2019_15.pdf

Arbeidet med vindkraft på land endte opp med en egen Stortingsmelding *Meld. St. 28 (2019–2020)* Vindkraft på land – endringer i konsesjonsbehandlingen. Vindkraftpolitikk utarbeidet på bakgrunn av denne stortingsmeldingen vil også få innvirkning på behovet for 420 kV-linja Skaidi–Varangerbotn.

Naturvernforbundet sin konklusjon i denne høringsuttalelsen

Vi slår fast at det er uakseptabelt å bruke en 10 år gammel melding, med tilhørende fastsatte utredningsprogram, som grunnlag for konsesjonssøknad i desember 2020.

- 1) Det har skjedd store endringer i lovverket – både energiloven og naturmangfoldloven er endret i denne perioden.
- 2) Det er blitt en betydelig innskjerping i hvordan samiske rettigheter skal bli hensyntatt i forvaltning.

- 3) Det har vært en meget betydelig vekst i småskala, naturbasert reiseliv i perioden, og det er nå utarbeidet en felles reiselivssatsing for Porsanger og Karasjok kommune.
- 4) Karasjok kommunestyre har fattet et enstemmig vedtak om nei til 420 kV-linja ut fra hensynet til reindriften og samisk utmarksbruk.
- 5) Arealet med inngrepsfri natur har minsket betydelig også de siste 10 årene, og området som her får tunge, tekniske inngrep hvis Statnett får det som de vil, er noen av de mest verdifulle, og største inngrepsfrie områdene i Norge.
- 6) De tre svært trua artene dverggås, snøugle og fjellrev burde være grunn god nok til at hele prosjektet ble skrinlagt.
- 7) FN sitt naturpanel slår fast at inngrepsfri natur bør få et svært strengt «vern», og at vi har både en klimakrise og naturkrise som vi må løse samtidig.

Vi viser til Statnett sine egne utredninger om kraftbehov fra perioden 2016 til 2018, og Vista analyse sin kvalitetssikring av «*Kraftsystemet i Finnmark – Analyse og behov og tiltak etter 2020*». Konklusjonen der var at det ikke var behov for 420 kV-linja, noe som også var bakgrunnen for at Statnett søkte om dispensasjon fra tilknytningsplikten for vindkraft i Øst-Finnmark. Søknad fra Statnett til NVE av 14.03.2018 fikk helhjertet støtte fra Naturvernforbundet i Finnmark i høringsuttalelse avgitt 30.06.2018. Vi er selvsagt klar over at Statnett utførte nye analyser etter den tid, og merker oss at man da landet på stikk motsatt konklusjon, med utgangspunkt i olje- og gruveindustriens påståtte energibehov i Finnmark. Men med IEA-rapporten som kom sist uke, som konkluderte med stans i all olje- og gassleting, så kan vi trygt nulle ut oljeindustriens behov for mer energi i Finnmark, og justere prognosene tilbake til 2018.

Melding fra 2010 og fastsatt utredningsprogram fra 2011 er svært utdatert, og tilfredsstillende ikke en gang de generelle kravene til god utredningspraksis i det offentlige Norge i 2021. Det samla materialet som ligger til grunn for denne høringen er ikke akseptabelt, og arbeidet med en ny konsesjonssøknad må startes forfra med ny melding, og deretter nytt utredningsprogram i tråd med dagens lover og forskrifter. Og til slutt en ny høringsrunde.

For Naturvernforbundet i Finnmark Leif Wasskog, leder

For Naturvernforbundet Porsangerfjorden Marit Holm Pettersen, leder

Saksutreder Kjell M. Derås, sentralstyremedlem/ styremedlem Finnmark/Porsangerfjorden

Finnmark 07.06.2021

Referanser

2009.04.17 Og Ot. Prp. Nr. 62 (2008–2009) Om lov om *endringer i energiloven*.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/otprp-nr-62-2008-2009-/id554836/?ch=1>

Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 17. april 2009, godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Stoltenberg II)

2009.07.01 Forskrift om konsekvensutredninger, Miljøverndepartementet.

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2009-06-26-855>

To grunnleggende dokumenter som ikke er vedlagt konsesjonssøknaden:

2010 juni Melding fra Statnett til NVE

<https://www.statnett.no/globalassets/her-er-vare-prosjekter/region-nord/skaidi-varangerbotn/melding-skaidi-varangerbotn-201006.pdf>

2011.04.08 fastsatt utredningsprogram fra NVE

<https://www.statnett.no/globalassets/her-er-vare-prosjekter/region-nord/skaidi-varangerbotn/utredningsprogram-420-kv-skaidi-varangerbotn.pdf>

2012.03.02 Statsråd: Meld. St. 14 (2011–2012) Vi bygger Norge – om utbygging av strømmettet.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-14-20112012/id673807/>

2013.06.21: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-06-21-681>

Forskrift om ekstern kvalitetssikring og vedtaksmyndighet etter energiloven.

Planlegger av nye, store kraftledningsanlegg skal utarbeide en konseptvalgutredning ...

2014.06.12 lovvedtak om konsekvensutredninger og melding:

<https://lovdata.no/static/LOVVED/lovved-201314-063.pdf> utdrag: «Kongen kan ved forskrift gi regler om hvilke tiltak og planer som omfattes av krav **til melding** med forslag til utredningsprogram»

2014.februar NVE: *Veileder for utforming av melding om bygging av kraftoverføringsanlegg.* (3)

https://publikasjoner.nve.no/veileder/2014/veileder2014_05.pdf

2016.09_14 Analyserapport Kraftsystemet i Finnmark Analyse av behov og tiltak etter 2020.

<https://www.statnett.no/globalassets/for-aktorer-i-kraftsystemet/planer-og-analyser/kraftsystemet-i-finnmark.pdf>

2016_sept_vista_analyse_kvalitetssikring

https://www.vista-analyse.no/site/assets/files/6175/va-rapport_2016-32_ks_av_kv_u_nord_endelig_offentlig.pdf

2018.03.14 Søknad om dispensasjon for tilknytningsplikten – fra Statnett til NVE

<https://www.statnett.no/globalassets/her-er-vare-prosjekter/region-nord/skaidi-varangerbotn/soknad-om-dispensasjon-fra-tilknytningsplikten.pdf>

2018.03.27 Trekker dispensasjonssøknaden om fritak for 420 kV linja.

<https://www.statnett.no/globalassets/her-er-vare-prosjekter/region-nord/naring-og-nett-i-nord/n3-brev-til-nve.pdf>

2019.03 Sluttrapport – sammendrag av «Næring i nord» og «Nett i nord».

<https://www.statnett.no/globalassets/her-er-vare-prosjekter/region-nord/naring-og-nett-i-nord/n3-sluttrapport-sammendrag.pdf>

2019.03 Næring i nord. Næringsutvikling og framtidig kraftbehov i Finnmark

<https://www.statnett.no/globalassets/her-er-vare-prosjekter/region-nord/naring-og-nett-i-nord/n3-naring-i-nord.pdf>

2020 mai Statnett Ny 420 kV-ledning fra Skaidi til Adamselv – samfunnsøkonomisk analyse
<https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/1863157e-60f7-4cc9-bdb9-05a6ff3441f2/202016710/3422539>

2020 juni Meld. St. 28 (2019–2020) Vindkraft på land – Endringer i konsesjonsbehandlingen.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20192020/id2714775/>

2020 desember Konsesjonssøknad.

<https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/f12b4a1a-14ac-487d-b78e-ae22a166c8d5/202016710/3422191>

Vedlegg

Høringsuttalelse fra Naturvernforbundet i Finnmark om «Søknad om dispensasjon fra tilknytningsplikten for vindkraft i Øst-Finnmark» fra Statnett til NVE av 14.03.2018.

Vi starter denne høringsuttalelsen med sitater fra Statnett sin søknad om fritak for å bygge:

«En ny 420 kV ledning mellom Skaidi og Varangerbotn koster mellom 2 og 3,5 milliarder kroner.»

(s. 2, søknad om dispensasjon fra tilknytningsplikten av 14.03.2018 – Statnett v/ Håkon Borgen)

«Vi kjenner per i dag ikke til konkrete forbruksplaner som er store nok til å utløse større nettinvesteringer.» *(s.2, søknad Statnett)*

«Vi har i tidligere analyser konkludert med at det ikke er samfunnsøkonomisk lønnsomt å bygge ut 420 kV-nett gjennom og ut av Finnmark for vindkraft alene.» *(s.2, søknad Statnett)*

«Vi vurderer forsyningssikkerheten i området som god. Pågående bygging av 420 kV-ledning fra Balsfjord til Skillemoen, samt nylig beslutning om å videreføre ledningen til Skaidi, bedrer forsyningen ytterligere.» *(s.2, søknad Statnett)*

Naturvernforbundet sin kommentar: Vi konstaterer at Statnett konkluderer med at forsyningssikkerhet ikke er et gyldig argument i 2018. Dette standpunktet står i sterk motstrid til argumentasjonen fra melding juni 2010: «Hovedbegrunnelsen for ledningen er å bedre forsyningssikkerheten i Finnmark. Med planlagt forbruk i tilknytning til petroleumsindustrien (**Snøhvit trinn 2 og Goliat**), vil det ikke være mulig å opprettholde en tilfredsstillende forsyningssikkerhet i Finnmark uten betydelig tiltak i kraftnettet.» *(Melding juni 2010, Statnett, s.5)*

«Økt produksjon i omkringliggende områder trekker ned prisen i nord. Det er gode vindressurser mange steder i Nord-Norge.»

«**Det er ikke kapasitet til økt produksjon i transmisjonsnettet på 132 kV-nettet i Finnmark** Vi har vurdert muligheten til økt produksjon i Øst-Finnmark både før og etter forsterkning med 420 kV ledning fra Balsfjord til Skaidi. Denne ledningen øker kapasiteten inn til og ut av Finnmark, men 132 kV nettet gjennom Finnmark er fortsatt begrensende for hvor mye produksjon som er mulig å knytte til. Transmisjonsnettet gjennom Finnmark er langstrakt, noe som fører til store reaktive tap ved høy overføring. Det samme gjelder regionalnettene i området som dekker geografisk store avstander.» (rapport 2018.03.13. s. 3)

«**Vindforhold bidrar til høyere lønnsomhet i Øst-Finnmark, men andre forhold trekker i motsatt retning** I Øst-Finnmark har Hamnefjellet og Raggovidda vindkraftparker en forventet brukstid på 3600 og 4200 timer per år, ifølge offentlig kjent informasjon om parkene. Til sammenlikning har de beste prosjektene vi kjenner til i Sør- og Midt-Norge en brukstid på 3400–3800 timer per år. Den gode brukstiden bidrar isolert sett til at LCOE på utbygde vindkraftprosjekter i Øst-Finnmark er relativt lav – og dermed til at det skal mindre til før vindkraftverkene blir lønnsomme fra et investorsperspektiv. Forskjellene i lønnsomhet mellom vindkraftverk i Øst-Finnmark og andre steder er imidlertid mindre enn hva estimerte brukstider basert på dagens vindmøllleteknologi tilsier. Dette skyldes at kraftprisene er lavere og drift- og vedlikeholdskostnadene noe høyere enn lenger sør.» (rapport-vindkraft-i-ost-finnmark.pdf. s. 13, 13.03.2018 Vindkraft i Øst-Finnmark – Muligheter og konsekvenser)

«I Øst-Finnmark er marginaltapene for vindkraftproduksjon relativt høye, fordi strømmen må transporteres langt før den når forbrukeren. Gjennomsnittlig marginaltappssats for innmating i Varangerbotn har vært 5,7 % på dagtid og 3,2 % på natt og i helgene de siste seks årene. Til sammenlikning var marginaltapene i samme periode –2,5 % og –1,9 % i Stokkeland i Sandnes, hvor andre vindkraftverk er aktuelle for utbygging. Marginaltapene gjenspeiler ikke alltid de fysiske tapene i systemet korrekt. Vi har derfor gjort en alternativ beregning, hvor vi har testet hvordan mer vindkraft i ulike deler av Norge påvirker de totale tapene i Norge og Sverige. **I Nord-Norge forsvant cirka 10 prosent av den nye vindkraften i tap.** I MidtNorge forsvant cirka 6 prosent, mens på Sørlandet ble tapene i systemet redusert med cirka 1,5 prosent. I alle områdene ble tapene i Sverige påvirket mer enn i Norge.» (rapport 2018.03.13 s.14)

Naturvernforbundet sin kommentar: Vi konstaterer at det er betydelige forskjeller i samfunnsnytte, ved utbygging av vindindustri i Nord-Norge kontra vindindustriutbygging på Vestlandet.

«I den samme rapporten gjorde Statnett en overordnet vurdering av Skaidi – Varangerbotns konsekvenser for natur og miljø. Kraftledningen vil krysse gjennom områder med **stor tetthet av rein og stor reindriftsaktivitet**. Områder som er minimumsbeiter blir berørt, og ellers viktige områder knyttet til flytting og samling av rein. Inngrep i nærheten eller langs viktige laksevassdrag kan gi ulemper for laks og annen ferskvannsfauna. Videre medfører også vindkraftverkene konsekvenser for natur og miljø. Dette har vi ikke vurdert, men det er en del av en samlet samfunnsøkonomisk vurdering. Generelt er utfordringene særlig knyttet til arealbruk, støy, visuelle virkninger og virkninger for fauna.» (rapport 2018.03.13 s. 15)

Naturvernforbundet sin kommentar: Vi registrer at Statnett ikke har tatt inn de betydelige negative samfunnsvirkningen vindindustri har på natur og miljø, og at de mangler en drøfting av krenking av urfolksrettigheter.

I analysen "Kraftsystemet i Finnmark" konkluderte vi med at elektrifisering av eventuelle landbaserte petroleumsanlegg vil være den største nyttevirkningen av en 420 kV-forbindelse til Øst-Finnmark.

Dette kan potensielt gi tilstrekkelige nyttevirksomheter til å forsvare kostnadene for nett, avhengig av egenskapene til petroleumsinstallasjonene og/eller kostnadene ved utslipp av CO₂. Det er ikke konkrete planer om slikt forbruk per i dag, men det er både pågående og planlagt leteaktivitet etter petroleum i Barentshavet sørøst.» (rapport 2018.03.13s. 15)

Naturvernforbundet sin kommentar: Petroleumsindustrien sin «antatte» behov, er ikke lengre et gyldig argument – ifølge Statnett.

«**Mer vind kan trolig ikke forsvare Skaidi–Varangerbotn** I dette kapittelet vurderer vi hvordan tilknytning av mer vindkraft enn det som har fått konsesjon påvirker lønnsomheten av Skaidi–Varangerbotn. Våre beregninger indikerer en negativ lønnsomhet også ved større volumer vindkraft. Dette skyldes for det første at det er begrenset hvor mye mer kapasitet Skaidi–Varangerbotn gir alene. For det andre fører flaskehals ut av Nord–Norge til lavere områdepris etter hvert som vi øker produksjonen. Dette reduserer verdien av den nye vindkraften som skal forsvare nettkostnaden. I tillegg øker overføringstapene. Vi ser også fordelingsvirkninger mellom nye og gamle produsenter, konsumenter og at flaskehalsinntektene øker.» (rapport 2018.03.13. s. 21)

«Oppsummert kreves det 220 km ledning, 8–10 kondensatorbatterier, minst to SVS–anlegg og en ny løsning for automatisk kontroll av statisk kompensering for å legge til rette for å håndtere en kapasitetsøkning på 700 MW ut av Øst–Finnmark. Og selv med alt dette på plass kan vi per i dag ikke konkludere med at et slikt system vil være forsvarlig å drifte.» (rapport 2018.03. s. 22)

«Nordland påvirker de lokale prisene. Våre simuleringer indikerer at dette reduserer de lokale prisene med om lag 2 €/MWh. Ytterligere 2000 MW vind i Nord–Sverige vil redusere prisene enda mer, men vi ser at effekt er vesentlig mindre, i snitt om lag 1 €/MWh» (rapport 2018.03.13 s. 27)

«Mot Sverige er det i dag to kanaler. Ettersom Ofoten–Ritsem (Porjus) utgjør den største flaskehalsen ser vi at det å øke kapasiteten her har stor effekt på pris og flyt. En dublering av den eksisterende 420 kV ledningen fra Ofoten til Porjus vil innebære rundt 200 km ledning. Dagens ledning går imidlertid **gjennom en nasjonalpark, som kan gjøre det krevende å få nødvendige tillatelser** til en parallell trase.» (rapport 2018.03.13. s.34)

Naturvernforbundet sin kommentar: Nasjonalparker og andre verneområder vil sikre verdifull natur mot ikke rasjonelle kraftledningsutbygninger. Naturmangfoldloven er og skal være et kraftig forsvar av både naturgrunnet og økosystemene som vil bli betydelig påvirket av økt kraftledningsbygging.

«Fra Nord–Norge til Midt–Norge går det i dag en 420 kV–forbindelse parallelt med en 300 kV–forbindelse. I tillegg bygger Statnett to 420 kV–radialer for å legge til rette for vindkraft på Fosen og i Snillfjord. Vi har konsesjon til å knytte sammen disse radialene på nordsiden og sørsiden av Trondheimsfjorden. Dette innebærer 70 kilometer ledning, hvorav syv kilometer er sjøkabel over Trondheimsfjorden. Kombinert med forsterkninger både nordover til Nordland og sørover til Sunndalsøra vil dette gi en sammenhengende 420 kV–forbindelse nummer to gjennom Trøndelag. En utbygging mot Midt–Norge alene er imidlertid ikke nok til å redusere flaskehalsen ut av Nord–Norge vesentlig, da mye av kraften fortsatt vil flyte mot Sverige og møte begrensninger på ledningene dit.»

(rapport 2018.03.13 s. 34)

Naturvernforbundet sin konklusjon: Vi støtter Statnett sin søknad om fritak for tilknytningsplikten for vindkraft i Øst–Finnmark. De viktigste argumentene er at forsyningssikkerhet nå er god i området, samfunnsnyttene er lav i forhold til utbygging på Vestlandet, og at Statnett ikke har tatt inn de

betydelige negative samfunnsvirkningen vindindustri har på natur og miljø. Videre blir Nasjonalparker og andre verneområder vektlagt, samt at reindriften blir skadelidende som en konsekvens av den mulige «kabelutbyggingen».

Naturvernforbundet i Finnmark

Ved Leif Gøran Wasskog, leder

Kjell M. Derås, styremedlem.

Indre Billefjord 30.06.2018

Ref: <https://www.statnett.no/globalassets/her-er-vare-prosjekter/region-nord/skaidi-varangerbotn/soknad-om-dispensasjon-fra-tilknytningsplikten.pdf> av 2018.03.14

Ref: Statnett rapport Vindkraft i Øst-Finnmark – Muligheter og konsekvenser. 2018.03.13
<https://www.statnett.no/globalassets/for-aktorer-i-kraftsystemet/planer-og-analyser/vedlegg-rapport-vindkraft-i-ost-finnmark.pdf>